

Nr 25.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ändrad ordning för ägogränsbestämning å landsbygden.

Tredje lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen inom första kammaren nr 219 av herr *Pålsson m. fl.* och inom andra kammaren nr 292 av herr *Widén m. fl.* I motionerna, vilka äro likalydande, hemställes, »att riksdagen måtte, eventuellt efter inhämtande av yttrande från fastighetsbildningssakkunniga, för sin del besluta om sådan ändring av jorddelningslagen, att den för städerna m. fl. orter gällande regeln, att av samtliga sakägare godkänd eller eljest oklandrad gränsbestämning genom lagakraftvinnandet blir att anse som rättskraftig, utsträcker till att omfatta även de delar av riket, där den för närvarande ej får tillämpas».

Beträffande motiveringen för motionärernas hemställan får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen stadgar inhämtat yttranden från lantmäteristyrelsen och fastighetsbildningssakkunniga.

Gällande bestämmelser.

Enligt lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet kan gränsbestämning äga rum i samband med laga skifte, ägoutbyte och avstyckning eller såsom fristående förrättning.

Sedan förrättning enligt jorddelningslagen avslutats, skall, oavsett huruvida talan mot förrättningen fullföljes eller ej, i viss ordning prövas om förrättningen är lagligen beskaffad. Bestämmelser om dylik fastställelseprövning meddelas i 21 kap. De myndigheter som ha att verkställa fastställelseprövningen äro för olika fall ägodelningsrätt, ägodelningsdomare och överlantmätare. Ägodelningsrätten har att företaga prövningen i fråga om förrättning, mot vilken talan fullföljts. Enligt 42 § i 21 kap. gäller nämligen, att ägodelningsrätten, när besvär över förrättning anförts, skall pröva förrättningen till alla delar, även om anmärkning mot förrättningen blott gjorts i viss del. Ägodelningsrätten skall därjämte, som beröres i det följande, pröva förrättning, som av ägodelningsdomaren eller överlantmätaren hänskjutits till dess prövning. I fråga om icke överklagade förrättningar är huvudregeln, att fastställelseprövningen skall verkställas av ägodelningsdomaren (43 § andra stycket). Förrättning som enbart avser avstyckning, vilken ej beror av sammanläggning, samt i sammanhang med avstyckningen verk-

ställd gränsbestämning prövas emellertid av överlantmätaren (43 § tredje stycket). Såväl ägodelningsdomarens som överlantmätarens befogenheter med avseende å prövningen äro emellertid på visst sätt inskränkta. De äga endast på vissa villkor fastställa förrättningen. Villkoren äro, *att* anledning ej förekommer till annat än att förrättningen är lagligen beskaffad, *att* länsstyrelsen, lantbruksnämnden, byggnadsnämnden eller, i fall då prövningen verkställas av ägodelningsdomaren, överlantmätaren icke framställt erinran mot förrättningen samt att, i fråga om avstyckning som beror av sammanläggning, förordnande tillika gives om sammanläggningen. Äro förhållandena ej sådana att förrättningen enligt nu angivna regler kan fastställas, skall frågan om fastställelse hänskjutas till ägodelningsrättens prövning (43 §). Förrättning, i fråga om vilken prövningen tillkommer annan myndighet än överlantmätaren, skall i första hand granskas av denne, som har att avgiva yttrande i ärendet till fastställelsemyndigheten. Yttrandet skall även innehålla redogörelse för verkställd teknisk granskning av förrättningen (28 och 43 §§). I övrigt reglerar ej jorddelningslagen närmare, i vilka hänseenden granskning av förrättning skall ske i samband med fastställelseprövningen. I princip torde lagens innebörd vara, att förrättningens laglighet i alla hänseenden skall kontrolleras.

I allmänhet kan fastställelseprövningen av en förrättning ej ske förrän efter besvärstidens utgång. Besvärstiden är i regel trettio dagar, i vissa fall fyrtiofem dagar. I 21 kap. 22 § andra stycket stadgas emellertid beträffande avstyckningsförrättning, att därest avstyckningen vid förrättningens avslutande godkänts av samtliga sakägare genom påskrift å protokollet, talan mot förrättningen sedermera icke får föras. I fråga om avstyckning, som blivit på angivet sätt godkänd, kan enligt 43 § sista stycket fastställelseprövningen företagas utan att den för avstyckning stadgade besvärstiden gått till ända.

Enligt de bestämmelser, som i 2 kap. lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad meddelas om tomtmätning och gränsbestämning, förekommer ej någon särskild fastställelseprövning av dylik förrättning. Utlåtandet över förrättningen står fast, därest sakägarna skriftligen godkänt densamma eller besvärstiden (tjugu dagar) gått till ända utan att besvär blivit anförda (2 kap. 10 §).

Fastighetsbildningssakkunnigas promemoria den 12 oktober 1951.

Fastighetsbildningssakkunniga — vilka tillkallats i anledning av riksdagens hemställan i skrivelse 1938: 234 — ha under senare år framlagt förslag om ett flertal partiella ändringar i jorddelningslagstiftningen i syfte att förenkla och förbilliga förfarandet vid jorddelningsförrättningar. Bl. a. ha de sakkunniga i överensstämmelse med önskemål från riksdagens sida (jfr statsutskottets utlåtande 1949: 143 p. 24 s. 71) upptagit frågan om möjligheterna att förenkla den prövning av förrättningarna, som sker i samband med fastställelsen. I en till chefen för justitiedepartementet den 12 oktober 1951 avgiven promemoria med förslag till lag angående ändring i jorddel-

ningslagen m. m. ha de sakkunniga framlagt vissa förslag i syfte att förenkla fastställelseprövningen. De sakkunniga uttala i promemorian, att av de sakkunniga verkställd utredning givit starkt stöd åt uppfattningen, att systemet med en i detalj gående efterhandskontroll — som tidigare kunde ha varit befogat — under numera rådande förhållanden icke längre vore behöfligt såsom skydd för rättssäkerheten. Frekvensen av väsentliga fel i förrättningarna vore ringa och kunde antagas komma att ytterligare avsevärt minskas. Möjlighet finnes därjämte att genom lämpliga föreskrifter i fråga om förrättningsarbetets organisation och utförande vinna ökade garantier för rättssäkerheten redan på förrättningsstadiet. Enligt det av de sakkunniga framlagda förslaget skall den s. k. tekniska granskningen i allmänhet kunna så gott som helt underlåtas och den formella granskningen begränsas till en kontroll av att vissa grundläggande formföreskrifter iakttagits. Den egentliga eftergranskningen skulle alltså avse de jordpolitiska och planpolitiska momenten. Därjämte har föreslagits en koncentration av fastställelseprövningen därigenom att den på ägodelningsdomaren för närvarande beträffande vissa slag av förrättningar ankommande prövningen skulle — med undantag för förrättningar som bero av sammanläggning — överflyttas på överlantmätaren. De sakkunniga ha ansett att man genom de nämnda partiella reformerna skulle vinna väsentlig förkortning av tiden för ärendenas behandling och avsevärd besparing av arbetskraft inom lantmateriororganisationen.

De i promemorian framlagda förslagen rörande fastställelseprövningen grunda sig på en år 1950 verkställd undersökning rörande frekvensen av ändringar i förrättningar på grund av föreskrift av domstol. I detta undersökningsmaterial, vilket redovisas i promemorian, ingick även ett stort antal gränsbestämningsförrättningar (2 126 st.). Utredningen visade, att mycket få av dessa gränsbestämningar återförvisats eller undanröjts på grund av brister i formellt eller tekniskt avseende (28 st.) eller på grund av brister i det materiella resultatet (19 st.). Därjämte må nämnas, att endast en mindre del av dessa ändringar hade föranletts av besvär av sakägare.

De sakkunniga ha i den skrivelse, med vilken den ifrågavarande promemorian överlämnats till departementschefen, meddelat, att såvitt nu kunde bedömas de sakkunnigas arbete med partiella reformer vore avslutat. Det i promemorian framlagda lagförslaget har varit föremål för remissbehandling och är för närvarande föremål för övervägande i justitiedepartementet.

Remissyttrandena.

Såsom ovan nämnts ha yttranden över motionerna inhämtats från lantmäteristyrelsen och fastighetsbildningssakkunniga. Lantmäteristyrelsen tillstyrker en reform i det i motionerna angivna syftet. Ej heller fastighetsbildningssakkunniga motsätta sig det i motionerna framlagda förslaget. Båda remissinstanserna anse dock att en reform i frågan bör föregås av sedvanligt utredningsförfarande. En av fastighetsbildningssakkunniga, häradshövdingen Odencrants, anser anledning saknas att nu upptaga frågan

om slopande av fastställelseförfarandet beträffande gränsbestämningar i allmänhet.

Lantmäteristyrelsen anför i sitt yttrande, att styrelsen med stöd av fastighetsbildningssakkunnigas utredning och sin allmänna erfarenhet av dessa frågor ansåge sig kunna uttala, att i och för sig några nämnvärda betänkligheter icke mötte mot att oklandrade gränsbestämningsförrättningar vunne rättskraft utan efterföljande överprövning. Avgörande för huruvida en partiell ändring i jorddelningslagen i detta syfte borde företagas nu eller anstå till den slutliga revisionen av hela jorddelningslagstiftningen vore då närmast, vilken tidsvinst för sakägare och arbetsbesparing för jorddelningsmyndigheterna som härigenom kunde vinnas. Rörande denna fråga anför styrelsen följande.

I motionerna föreslagna förenklingar ha endast betydelse i de fall, då besvär över gränsbestämning *icke* anföres. Anföres besvär, skall ärendet handläggas enligt gällande regler.

Inom lantmäteriets distriktsorganisation avslutas årligen omkring 900 fristående gränsbestämningsförrättningar. Vidare företagas gränsbestämningsåtgärder i samband med andra förrättningar, främst laga skiften, där bestämning av skifteslagets gränser är obligatorisk, samt ägoutbyten och avstyckningar. Antalet gränsbestämningsåtgärder i samband med laga skiften, ägoutbyten och avstyckningar torde kunna uppskattas vara minst lika stort, sannolikt något större än de fristående gränsbestämningarna.

Tidsfaktorn torde för sakägare i allmänhet ha största betydelsen vid nybildning av fastigheter. I jämförelse härmed har den tid, som åtgår för fastställelseprövning av gränsbestämning, ringa betydelse. Sker gränsbestämning i samband med fastighetsbildningsåtgärd, torde sakägarna i regel icke ha något intresse av att få gränsbestämningen slutgiltigt avgjord tidigare än fastighetsbildningsåtgärden.

Den tid, som nu genomsnittligt förflyter från det gränsbestämning avslutats till dess den fastställts, varierar avsevärt från fall till fall och torde främst vara beroende av arbetsförhållandena hos vederbörande ägodelningsdomare. Enligt en år 1950 verkställd stickprovsundersökning skulle fastställelseprövningen av gränsbestämning genomsnittligt taga en tid av drygt tre månader. I enstaka fall har den uppgivits taga betydligt längre tid.

Genomföres fastighetsbildningssakkunnigas i promemorian den 12 oktober 1951 framlagda förslag reduceras emellertid denna tidsutdräkt avsevärt. De sakkunniga ha nämligen föreslagit *dels* att den på ägodelningsdomaren för närvarande ankommande fastställelseprövningen av jorddelningsförrättningar med visst undantag överflyttas på överlantmätaren, *dels* att den på överlantmätaren nu ankommande tekniska och formella granskningen av förrättningar före fastställelse inskränkes väsentligt. Båda dessa reformer ha full effekt i fråga om sådana gränsbestämningar, som avses i motionerna. En gränsbestämning, som lämnats oklandrad, bör sedan de av fastighetsbildningssakkunniga föreslagna reformerna genomförts, regelmässigt kunna fastställas av överlantmätaren redan inom en eller högst två veckor, efter det akten inkommit till länskontoret. Tidsvinsten för sakägarna, om oklandrad gränsbestämning vunne laga kraft vid besvärstidens utgång, torde sålunda bli ringa. En något större tidsvinst skulle uppstå, om motionärernas förslag, att talan icke får föras mot en av vederbörande sakägare godkänd gränsbestämning, genomfördes. Härigenom skulle bl. a.

den fördelen vinnas, att en brådskan avstyckningsförrättning, som godkänts av sakägarna, icke skulle försenas av att gränsbestämning måst företagas i samband med avstyckningsförrättningen i de fall då även gränsbestämningen godkänts av därav berörda sakägare. Denna fråga uppmärksammades i fastighetsbildningssakkunnigas betänkande år 1944, vari föreslogs att talan mot förrättning för gränsbestämning eller ägoutbyte icke finge föras, sedan förrättningen blivit godkänd av samtliga sakägare (SOU 1944: 46 s. 27). Detta förslag har dock icke föranlett lagstiftningsåtgärd.

Sammanfattningsvis uttalar styrelsen, att det väsentliga i de syften, motionärerna velat tillgodose, vunnit redan om fastighetsbildningssakkunnigas nu föreliggande förslag genomfördes. I enstaka fall, huvudsakligen vid gränsbestämning i samband med avstyckning, kunde emellertid den ytterligare förenkling, som föreslagits i motionerna, medföra en för sakägarna värdefull tidsvinst. Samma tidsvinst hade kunnat åstadkommas, om fastighetsbildningssakkunnigas förslag år 1944 genomförts. — För jorddelningsmyndigheterna skulle vinsten av att motionärernas förslag genomfördes huvudsakligen bli av rent expeditionell art, i de vissa försändelser från förrättningsman till överlantmätare och vice versa bortföle.

Styrelsen tillägger emellertid, att motionerna torde böra bedömas även ur andra synpunkter, och anför härom:

Styrelsen vill i princip ansluta sig till uppfattningen, att gränsbestämningens förfarandet i möjligaste mån böra vara enhetligt för stad och för landet. Särskilt sedan åtskilliga städer och samhällen genom de senare årens utveckling kommit att innehålla vidsträckta landsbygdsområden, som icke under överskådlig tid komma att tagas i anspråk för samhällsmässig bebyggelse, synes det oegentligt att gränsbestämningar inom geografiskt sett likadana områden handläggas efter olika regler beroende på om förrättningsobjekten äro belägna inom stads administrativa gränser eller ej. Motionärerna åsyfta dock i detta hänseende endast att undanröja *en* av skillnaderna mellan gränsbestämning enligt fastighetsbildningslagen och jorddelningslagen. Den i och för sig önskvärda enhetligheten i rättsreglerna vinnas sålunda icke vid bifall till motionerna och torde för övrigt heller icke lämpligen böra åstadkommas genom en partiell reform.

Arbetet med den slutliga revisionen av jorddelningslagstiftningen pågår nu i snabb takt. Inom vissa områden av den nya lagen har utredningsarbetet fortskridit så långt att vissa grundläggande frågor kunna överblickas. Såvitt styrelsen, som nära samarbetar med fastighetsbildningssakkunniga, kunnat finna, torde redan nu kunna sägas, att fastighetsbestämmande åtgärder — däribland gränsbestämning — enligt den kommande lagen icke behöva underkastas någon obligatorisk fastställelseprövning, om icke besvär anföras. En partiell reform i enlighet med motionerna synes därför icke komma att föregripa kommande lagstiftning på området. Det torde vidare vara av visst intresse att erhålla större erfarenhet av lagkraftvinande jorddelningsförrättningar i praktiken.

Styrelsen anser, att en utredning i ämnet lämpligen kunde utföras av fastighetsbildningssakkunniga, vilka borde framlägga sitt förslag i ämnet så tidigt att det kunde behandlas samtidigt med de av de sakkunniga i promemorian den 12 oktober 1951 framlagda förslagen.

Fastighetsbildningssakkunniga redogöra i sitt yttrande till en början för

skälen till att de sakkunniga i promemorian den 12 oktober 1951 ej framlagt förslag om avskaffande av fastställelseprövningen beträffande gränsbestämningar. De sakkunniga anföra:

De skäl, som — — — kunna anföras mot att genom en partiell reform helt avskaffa fastställelse-systemet, kunna ej anses tillämpliga beträffande gränsbestämning. Någon jordpolitisk eller planpolitisk prövning blir här ej aktuell, och en reform, som enbart avsåge gränsbestämning, torde kunna ske utan alltför vidlyftiga lagändringar. Enligt de sakkunnigas mening skulle man ej heller ur rättssäkerhetssynpunkt ha anledning att motsätta sig en dylik reform. När de sakkunniga detta oaktat ej ansett sig böra framlägga förslag därom, ha emellertid vissa andra synpunkter varit avgörande. Som förut berörts måste hela den stora frågan om fastställelse-systemets eventuella avskaffande förutsättningslöst övervägas vid den allmänna revisionen av jorddelningslagstiftningen. De sakkunniga ha för sin del funnit det naturligt, att denna fråga skulle lösas i ett sammanhang för alla slag av förrättningar. Ett avskaffande av fastställelsen enbart för gränsbestämningarnas del skulle därjämte enligt de sakkunnigas bedömande få mycket liten praktisk betydelse. Om de sakkunnigas förslag den 12 oktober 1951 genomföras, kommer den i fråga om gränsbestämning erforderliga granskningen att i regel kunna inskränkas till en ytterst enkel kontroll av att sakägarna beretts tillfälle bevaka sin rätt vid förrättningen. Vidare är att märka att måhända flertalet gränsbestämningar ske i samband med andra förrättningar, vilka skola undergå fastställelseprövning. Någon nämnvärd besparing av arbetskraft inom lanmäteriet skulle därför ej vinnas genom att fastställelse av gränsbestämning helt och hållet slopades.

Beträffande möjligheterna att genom den i motionerna föreslagna reformen få till stånd ett snabbare förfarande anföra fastighetsbildnings-sakkunniga:

Motionärerna synas med sitt förslag i främsta rummet ha åsyftat att i sakägarnas intresse få till stånd ett snabbare förfarande. Även i detta hänseende torde emellertid verkan av reformen bli tämligen ringa. Beträffande de mest brådskande fallen, nämligen då gränsbestämning sker i samband med avstyckning, gäller sålunda, att gränsbestämningen skall avslutas samtidigt med avstyckningen, varför fastställelseprövningen kan ske i ett sammanhang. I dessa fall bleve det ingen tidsvinst alls genom den ifrågasatta ändringen. Motsvarande gäller i fråga om kombinationen ägoutbyte och gränsbestämning. När gränsbestämning sker under laga skifte, är visserligen gränsbestämningen formellt en s. k. preliminärfråga, d. v. s. den skall vara slutligen avgjord innan skiftet fullbordas. I dessa relativt fåtaliga fall skulle ett slopande av fastställelseprövningen beträffande gränsbestämning kunna medföra vissa fördelar genom att skiftesförfarandet ej behövde avbrytas i avbidan på prövning av gränsbestämningen. I praktiken torde emellertid ganska allmänt förfaras så, att när gränspfrågan ej är tvistig, gränsbestämningen ej avslutas förrän i samband med skiftets avslutande. Det blir då även här ett gemensamt fastställelseförfarande. För de fall, då gränsbestämning sker såsom särskild förrättning, torde den fördröjning av ärendet, som orsakas av fastställelseproceduren, till största delen undanröjas, om förslaget att helt överflytta prövningen på överlantmätaren samt minska prövningens omfattning genomföres.

Ehuru de sakkunniga sålunda anse, att man ur förenklingssynpunkt ej hade så mycket att vinna genom att helt slopa fastställelseprövningen be-

träffande gränsbestämning, skulle emellertid reformen enligt de sakkunnigas mening kunna genomföras utan våda för rättssäkerheten, och några lagtekniska hinder mot ändringen syntes ej föreligga. För de sakkunnigas vidkommande skulle reformen ej heller föregripa ställningstagandet till fastställelsefrågan i övrigt.

Beträffande den i motionerna föreslagna ändringen, att samtliga sakägares godkännande av avslutad gränsbestämning skulle tillerkännas samma verkan som i motsvarande hänseende gäller beträffande avstyckning, anföra de sakkunniga, att särskilt i de fall, då gränsbestämning skedde i samband med avstyckning, som godkändes av sakägarna, denna ändring otvivelaktigt skulle kunna medföra en tidsvinst av viss betydelse. Detta gällde alldeles oberoende av om fastställelsen slopades. Några olägenheter av den föreslagna anordningen syntes icke vara att befara. Densamma skulle dock få en begränsad betydelse, då samtliga sakägare ingalunda alltid vore närvarande vid förrättnings avslutande. De sakkunniga ha emellertid ej heller motsatt sig denna reform.

I likhet med lantmäteristyrelsen anse fastighetsbildningssakkunniga, att ett eventuellt reformförslag i här avhandlade frågor lämpligen syntes böra anslutas till de sakkunnigas den 12 oktober 1951 avgivna förslag.

Häradshövdingen Odenrants anför i sitt särskilda yttrande, att då — såsom av de sakkunnigas flertal framhållits — praktiskt taget intet skulle vinnas genom att slopa fastställelseförfarandet beträffande gränsbestämningar i allmänhet, anledning saknades att nu upptaga denna fråga, som i stället framdeles borde behandlas i sammanhang med frågan om hela fastställesystemets eventuella avskaffande. I fråga om förslaget att sakägares godkännande av avslutad gränsbestämning skulle tillerkännas samma verkan som i motsvarande hänseende gäller beträffande avstyckning är han däremot ense med övriga ledamöter.

Utskottet.

Under senare år har på grundval av förslag, som framlagts av fastighetsbildningssakkunniga, ett flertal partiella ändringar i jorddelningslagstiftningen successivt genomförts. Såsom ett sista led i arbetet på partiell reformering av jorddelningslagen ha de sakkunniga i oktober 1951 avgivit ett förslag, som bl. a. avser genomförande av en förenklad ordning för fastställelseprövningen. Förslaget innebär i denna del, att granskningen i samband med fastställelseprövningen i huvudsak skall inskränkas till de jordpolitiska och planpolitiska momenten ävensom att den på ägodelningsdomaren ankommande prövningen med visst undantag skall överflyttas på överlantmätaren. Förslaget har varit föremål för remissbehandling, och proposition i ämnet torde vara att vänta till nästa års riksdag.

I motionerna har hemställts, att man beträffande gränsbestämningar skall gå ett steg längre än fastighetsbildningssakkunnigas förslag och helt avsluta fastställelseprövningen. Denna förenklade ordning för gränsbestäm-

ningsförrättningar tillämpas redan inom de områden, där lagen om fastighetsbildning i stad är gällande.

Såsom anförts i de av lantmäteristyrelsen och fastighetsbildningssakkunniga över motionerna avgivna yttrandena blir visserligen vinsten av ett genomförande av motionärernas förslag relativt begränsad. Vissa skäl tala även för att frågan om avveckling av fastställelseprövningen vid gränsbestämningar upptages i samband med den allmänna revisionen av jorddelningslagstiftningen, vid vilken fastställelse-systemet i hela dess vidd kommer att prövas. Å andra sidan är det enligt utskottets mening angeläget, att varje möjlig åtgärd i förenklings- och rationaliseringssyfte med det snaraste vidtages inom jorddelningsväsendet. Då det i de båda yttrandena vitsordats, att det i motionerna framlagda förslaget redan nu bör kunna utan olägenheter i lagstiftningstekniska och andra hänseenden genomföras, vill utskottet därför i anledning av motionerna tillstyrka, att i samband med behandlingen av fastighetsbildningssakkunnigas i oktober 1951 avgivna förslag även prövas, huruvida fastställelseprövningen vid gränsbestämningförrättningar kan helt avskaffas. Då frågan ej synes kräva någon vidlyftigare utredning, förutsätter utskottet, att en omarbetning av förslaget i denna riktning ej skall behöva föranleda dröjsmål med dess framläggande för riksdagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i anledning av förevarande motioner, I: 219 och II: 292, i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning om sådan ändring av jorddelningslagen, att gränsbestämning blir gällande utan fastställelseprövning, samt framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 13 maj 1952.

ÅKE HOLMBÄCK.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Holmbäck, Carl Eriksson, Nils A. Larsson, Albert Hermansson, Lars Andersson, Eskilsson, Pålsson* och Boo;

från andra kammaren: herrar Stjärne, Ericsson i Sörsjön, Andersson i Dunker, Åhman, Levin, Jansson i Hällefors, Andersson i Ryggestad och Nilsson i Bästekille.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.